

ตะแบกนา
Thai crape myrtle

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name) : *Lagerstroemia floribunda* Jack

ชื่อสามัญ (Common name) : Thai crape myrtle

ชื่อเรียกอื่น (Other names) : เปื่อยดอง เปื่อยนา เปื่อยหางค่าง (ภาคเหนือ), ตะแบกไข่ (ราชบุรี),
กระแบก ตะแบก (ภาคกลาง)

ชื่อวงศ์ (Family name) : LYTHRACEAE

ลักษณะวิสัย : ไม้ต้นผลัดใบ ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงประมาณ ๑๕-๒๕ ม. ลำต้นเปลาตรง เรือนยอดเป็นพุ่มกลม เปลือกต้นสีเทาอ่อน แตกร่อนเป็นแผ่นบางมีรอยขรุขระเป็นหลุมตื้นๆ และมีจุดด่างขาวๆ ตลอดลำต้น กิ่งใหญ่ที่แตกจากลำต้นมักชูกิ่งขึ้นด้านบน

ใบ : ใบเดี่ยว เรียงสลับตรงข้ามหรือเกือบตรงข้าม แผ่นใบรูปไข่แกมขอบขนาน หรือรูปใบหอกยาว ๑๒-๒๐ ซม. ปลายใบเรียวแหลม โคนใบโค้งมนเล็กน้อยหรือสอบแบบรูปลิ้ม ขอบใบเรียบเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบหนา ขอบทั้งสองข้างมักจะม้วนขึ้นข้างบน แผ่นใบเกลี้ยง ใบอ่อนออกสีแดงมีขนสั้นๆปกคลุม ก้านใบสั้นมาก

ดอก : ดอกช่อแบบช่อแยกแขนงที่ปลายกิ่ง ดอกสีม่วงปนชมพู ช่อดอกยาว ๓๐-๔๐ ซม. ก้านช่อดอกมีขนนุ่ม สีน้ำตาลอ่อนปกคลุม ดอกตูมค่อนข้างกลมมีจุดสั้นๆที่ปลายดอก ดอกบานกว้าง ๓-๓.๕ ซม. กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วยปลายแยกเป็น ๖ กลีบ มีสันนูนที่ผิว ๑๐-๑๒ สัน กลีบดอก ๕-๖ กลีบ ปลายกลีบค่อนข้างกลม โคนกลีบสอบแคบ กลีบดอกบางและย่น เมื่อใกล้ร่วงจะเปลี่ยนเป็นสีขาว เกสรเพศผู้จำนวนมากมีสีเหลือง แบ่งเป็นก้านสั้นและก้านยาว รังไข่มีขนนุ่มปกคลุม

ผล : ผลแห้ง รูปรีแกมขอบขนาน ยาว ๑.๕ -๒ ซม. เปลือกแข็ง ผิวด้านนอกมีขนละเอียดประปราย ผลแก่แตกออกเป็น ๖ แฉก ภายในมีเมล็ดจำนวนมาก โคนของผลมีกลีบเลี้ยงติดอยู่

เมล็ด : เมล็ดขนาดเล็ก สีน้ำตาล มีปีกบางโค้งทางด้านบนหนึ่งปีก เมล็ดจะร่วงหล่นเมื่อเปลือกผลแตก

การขยายพันธุ์ : ขยายพันธุ์โดยเพาะเมล็ด และกิ่งตอน ตะแบกเริ่มผลัดใบเดือนธันวาคม ถึงกุมภาพันธ์ เวลาผลัดใบจะทิ้งใบหมด และเริ่มช่อดอกเดือนมิถุนายน - ตุลาคม

การกระจายพันธุ์ : พบในประเทศลาว กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย และไทย

ประวัติพันธุ์ไม้ในประเทศไทย : พบทั่วไปทางภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๑๐๐-๔๐๐ เมตร พบขึ้นในป่าเบญจพรรณขึ้น ป่าดงดิบ ป่าน้ำท่วม และตามท้องนาทั่วทุกภาคของประเทศ ตะแบกเป็นพันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดสระบุรี

ประโยชน์ และ สรรพคุณ : ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับ ให้ร่มเงา เนื้อไม้สีน้ำตาลอมเทา เนื้อไม้ละเอียด แข็ง ใช้ทำสิ่งก่อสร้างที่รับน้ำหนักมากๆ เช่น เสา กระดานพื้น คาน และเครื่องมือทางการเกษตร ดำหมอก ดำมืด และมีสรรพคุณเป็นยาพื้นบ้าน ดังนี้

ราก แก่ปวดกล้ามเนื้อ

เปลือก เป็นยาแก้บิด แก้ท้องร่วง บำรุงโลหิต ขับระดูขาว เป็นยาแก้ลงแดง และมูกเลือด

ใบ แก้ไข้บำรุงตับ บำรุงปอด บำรุงหัวใจ

ดอก เป็นยาแก้ลมกองละเอียด ได้แก่ อาการหน้ามืด ตาลาย ใจสั่น แก้ไข้ร้อน แก้เสมหะ รักษาอาการทางระบบไหลเวียนโลหิต

แหล่งอ้างอิง

เต็ม สมิตินันท์. (๒๕๕๗). *ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

และสิ่งแวดล้อม.

ราชันย์ ภูมา. (๒๕๕๙). สารานุกรมพืชในประเทศไทย (ฉบับย่อ) เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานหอพรรณไม้
สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

สุธรรม อารีกุล. (๒๕๕๒). องค์ความรู้เรื่องพืชป่าที่ใช้ประโยชน์ทางภาคเหนือของประเทศไทย เล่ม ๒.

เชียงใหม่ : มูลนิธิโครงการหลวง.

ฐานข้อมูลพรรณไม้ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ : สืบค้น ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕, จาก

http://www.qsbg.org/database/botanic_book%๒๐full%๒๐option/search_page.asp

ฐานข้อมูลพรรณไม้ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ : สืบค้น ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕, จาก

<https://www.royalparkrajapruek.org/Plants>

คณะผู้จัดทำ

โครงการพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา